

**XV - XVI
ҒАСЫРДАҒЫ
ЖАЗБА ӘДЕБИЕТІ**

بساط دپه كوزي اولدوركي قوي بيان
ايدرخانم هي

مكرخانم بركون اغوز اوتورركن اوستنه
بغلي كلدي دون ايجنده اوركدي كوچدي
متچوب [قچوب] كيدركن اروز قوجه نك
اوغلنجي دشمن بر اصلان بولپ كوترمش
بسلمش اغوزكنه اياملا كلوب يوردنه قوندي
اغوزخانك ايلنجسي كلوب خبركتوردي
ايدرخانم سازدن بر اصلان چغرات اورر
اپول اپول [ايول ايول] يوريشي اسم كبي ات
بصوبن قان سورر اروز ايدرخانم اوركدن
وقتبن دوشن منم اوغلنجم در بلكه ديدي
بكلر بنديلر اصلان يتاغلي اوزرينه كلديلر
اصلاني قالدرب اوغلاني طوتديلر اروز
اوغلاني الوب ايونه كتوردي شاديلق
اتديلر يمه الجمه اولدي اما اوغلاني نغدر

«Қорқыт ата кітабынан үзінді»

Қорқыт Ата кітабы (“Китаб-и дәдем Коркут ғали лисан таифа оғузан”) – қаһармандық эпос үлгісі, **оғыз** (“Китаб-и дәдем Коркут ғали лисан таифа оғузан”) – қаһармандық эпос үлгісі, **оғыз-қыпшақ** (“Китаб-и дәдем Коркут ғали лисан таифа оғузан”) – қаһармандық эпос үлгісі, оғыз-қыпшақ дәуірінің жазба мұрасы. ғылымда оның он екі нұсқасы мәлім: Дрезденде (12 нұсқа) және **Ватиканда** (“Китаб-и дәдем Коркут ғали лисан таифа оғузан”) – қаһармандық эпос үлгісі, оғыз-қыпшақ дәуірінің жазба мұрасы. ғылымда оның он екі нұсқасы мәлім: Дрезденде (12 нұсқа) және Ватиканда (6 нұсқа) сақталған. 19 ғасырда бұл жазба ескерткішті зерттеп, аудару ісімен академик **В.В. Бартольд** (“Китаб-и дәдем Коркут ғали лисан таифа оғузан”) – қаһармандық эпос үлгісі, оғыз-қыпшақ дәуірінің жазба мұрасы. ғылымда оның он екі нұсқасы мәлім: Дрезденде (12 нұсқа) және Ватиканда (6 нұсқа) сақталған. 19 ғасырда бұл жазба ескерткішті зерттеп, аудару ісімен академик В.В. Бартольд айналысып, жеке тармақтарын жариялады. Кейін бұл аударма “Деде Горгуд” (Баку, 1950), “Книга моего деда Коркута” (М.–Л., 1962) деген атпен жарық көрді. Ә. Қоңыратбаевтың аударуымен қазақ тілінде 1986 жылы тұңғыш рет басылды. Әдеби әрі тарихи этникалық мұра ретіндегі “Қорқыт

ҚОРҚЫТ АТА КІТАБЫ

«Кодекс куманикус»

Бірінші бетінде «1303» деген жазу бар. Еңбектің авторы мен жазылған жері белгісіз. Түркітану ғылымындағы жаңа деректер бойынша, бұл еңбек түпнұсқасы 1294 жылы жазылған да, оның бірінші көшірмесі 1303 жылы жасалған, ол 1330 жылы толығымен көшіріліп біткен (Л. Лигети). «Кодекс Куманикус» Дешті қыпшақта Бірінші бетінде «1303» деген жазу бар. Еңбектің авторы мен жазылған жері белгісіз. Түркітану ғылымындағы жаңа деректер бойынша, бұл еңбек түпнұсқасы 1294 жылы жазылған да, оның бірінші көшірмесі 1303 жылы жасалған, ол 1330 жылы толығымен көшіріліп біткен (Л. Лигети). «Кодекс Куманикус» Дешті қыпшақта немесе Қырымда Бірінші бетінде «1303» деген жазу бар. Еңбектің авторы мен жазылған жері белгісіз. Түркітану ғылымындағы жаңа деректер бойынша, бұл еңбек түпнұсқасы 1294 жылы жазылған да, оның бірінші

"Тарихи Рашиди" атты еңбекте қазақ хандығының қалыптасуы туралы, мұнан кейінгі Жетісу мен Шығыс Дешті— Қыпшақта атты еңбекте қазақ хандығының қалыптасуы туралы, мұнан кейінгі Жетісу мен Шығыс Дешті— Қыпшақта болған оқиғалар, Моғолстанның құлауы, феодалдық атты еңбекте қазақ хандығының қалыптасуы туралы, мұнан кейінгі Жетісу мен Шығыс Дешті— Қыпшақта болған оқиғалар, Моғолстанның құлауы, феодалдық соғыстар, қазақтар, қырғыздар және өзбектердің сыртқы жауға қарсы күресте өзара одақтасуы туралы көптеген мәліметтер бар. Сонымен бірге бұл еңбекте XV-XVI ғасырлардағы Оңтүстік және Шығыс Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық жағдайы, орта ғасырлық Қазақстандағы атты еңбекте қазақ хандығының қалыптасуы туралы, мұнан кейінгі Жетісу мен Шығыс Дешті— Қыпшақта болған оқиғалар, Моғолстанның құлауы, феодалдық соғыстар, қазақтар, қырғыздар және өзбектердің сыртқы жауға қарсы күресте өзара одақтасуы туралы көптеген мәліметтер бар. Сонымен бірге бұл еңбекте XV-XVI ғасырлардағы Оңтүстік және Шығыс Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық жағдайы, орта ғасырлық Қазақстандағы Жетісудың тарихи жағрапиясы, қалалық және егіншілік мәдениеті туралы құнды мәліметтер бар. 1533 жылы хандық таққа қайта отырған Абу-ар-Рашид атты еңбекте қазақ хандығының қалыптасуы туралы, мұнан кейінгі Жетісу мен Шығыс Дешті— Қыпшақта болған оқиғалар, Моғолстанның құлауы, феодалдық соғыстар, қазақтар, қырғыздар және өзбектердің сыртқы жауға қарсы күресте өзара одақтасуы туралы көптеген мәліметтер бар. Сонымен бірге бұл еңбекте XV-

МУХАММЕД
САБИДАР
ДУЛАТ

ТАРИХ-И
РАШИДОН

МУХАММЕД
САБИДАР
ДУЛАТ

MEMORIAL VOLUME

*Mapuzon
Pamunguan*

1900

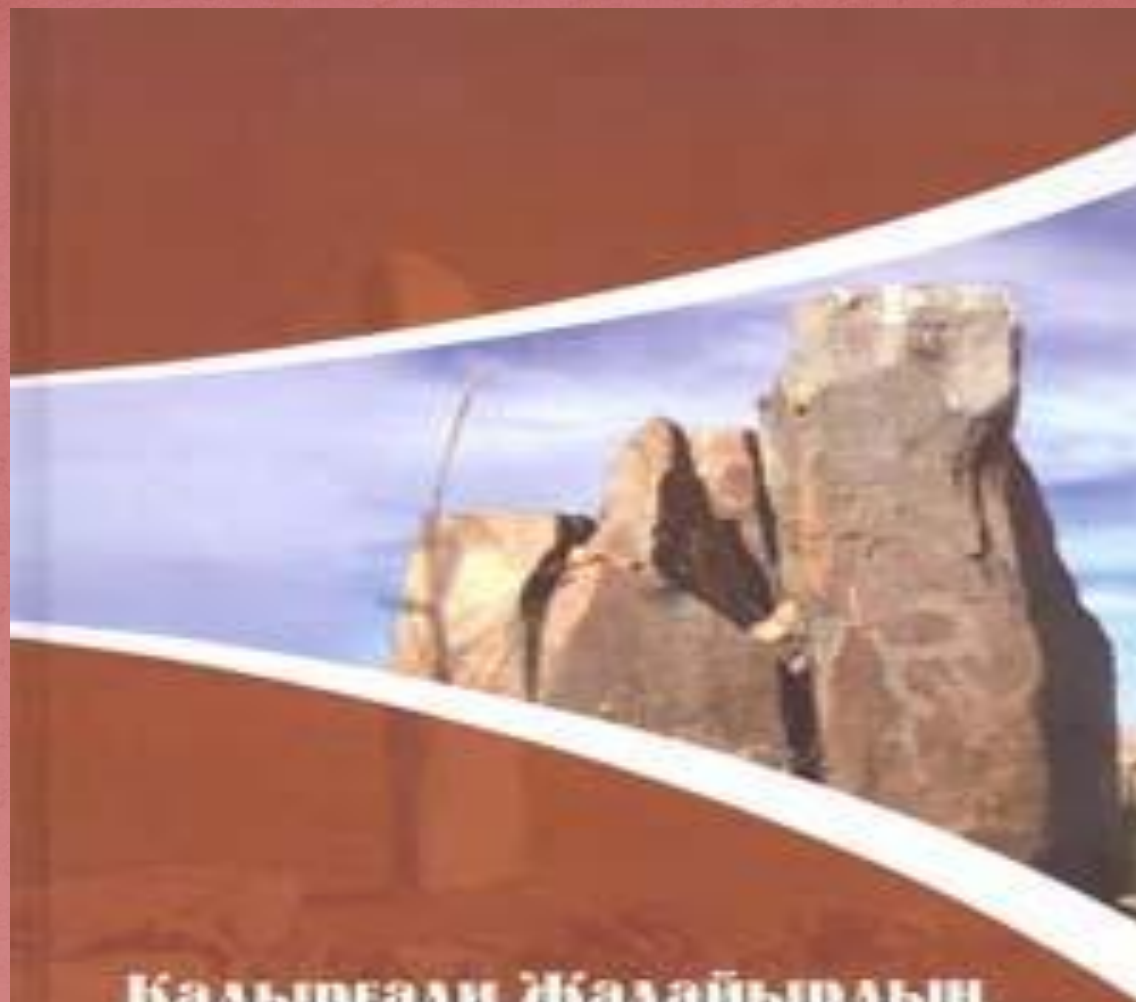

Князь, великий
 Князь, великий
 Монарх
 великий
 великий

Жылнамалар жинағының" жалғыз көшірме данасын Қазан Университеті кітапханасына татар ғалымы И. Халфин Жылнамалар жинағының" жалғыз көшірме данасын Қазан Университеті кітапханасына татар ғалымы И.Халфин тапсырған екен. Сол көшірмені шығыс қолжазбалар жинағына бастырғанда профессор И.Н.Березин Жылнамалар жинағының" жалғыз көшірме данасын Қазан Университеті кітапханасына татар ғалымы И.Халфин тапсырған екен. Сол көшірмені шығыс қолжазбалар жинағына бастырғанда профессор И.Н.Березин былай деп алғы сөз Жылнамалар жинағының" жалғыз көшірме данасын Қазан Университеті кітапханасына татар ғалымы И.Халфин тапсырған екен. Сол көшірмені шығыс қолжазбалар жинағына бастырғанда профессор И.Н.Березин былай деп алғы сөз жазыпты: "Біз шығармаға қандай ат берілгенін білмейміз, бірақ кітаптың негізгі бөлігі Рашид ад-Диннің әйгілі туындысының қысқаша аудармасынан тұрғандықтан, біз оның атын да қолжазбамызға бере аламыз". Сөйтіп, ол Қадыр Әлі Жылнамалар жинағының"

**Қадырғали Жалайырдың
«Жаһангир-ат тауарихының»
тезаурус сөздігі**

EASVREFERAT

لَا خَافَ فَاصِلًا كِي قَابِي تَزْوَرِ اِخْتِلَافُ فَنِي
اَوْ نُونًا حَقًّا اَوْلِي رِمَانِ اِيْحِيْدًا خَلْقِي فِي اَزَارِ
بِلَا غَايِي تَنِي شَعْر

كُوْرِدُوْمِ اَوْلَا وُقُوتِ بِيْرِظَالِمِ اَوْ نُوْرِ
اِيْحِيْمِ اَوْلِي تَنِيْدِ اَوْ نُوْمَا عَنِي دَاوِ
دَايْمِ اَلْمَلِكِ اَعْلَمِ كِيْمِ بِلَنَا اَيْدِ
اَوْلِيَا كِي كُنْجِي حَا تَقْدَارِ بِيْرَانِ
فِي بِيْرِي كِي اَسْوَرِ لَارِ كِي حَا عَنِي تَنِيْلَتَا اَمَلَا اَعِيْحَا
تَكْرِيْحًا اَسْبَدَا اِيْوَسْتِي اَوْ اَوْ لِيُوِي شَعْر
دُنْيَا قَا سَا كَانُوْدِمِ بِي كِي خُوْرِي خُوْرِي نُوْمِ
عَشْرِي دَا اَوْ نُوْمِ كُوْرِي كِي اَدْرِي غَمِ نُوْمِ
بِيْرِي عَزَايِي مَعْرِيَا تَقْدَارِي تُوُوِي كَا يَا نُوْرِي اِيْدِي
اِي شَعْرِي اِي دَوْلَتَا اِيْحِيْدَا اِيُوُوِي تَنِي كِي تَالِي خُوْفِ

Страница рукописи поэмы
Саифа Сарая «Гульстан»,
хранится в библиотеке
Лейденского университета
(Голландия)

СҶИҶ САРАИ
 *
 ГҶЛЕСТАН
 ЛИРИКА
 ДАСТАН

...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...

قزاق اقنى ابراهيم قورتايلى
ارغىلىنىك اولادى 0.30

سازغان ككمان بولسا قورتايلى
1907

1907
1907
1907
1907
1907

1907
1907
1907
1907
1907

قزاق اقنى